ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 3. septembra 2009 *

Obsah

I — Právny rámec . . . . . I - 7466

II — Skutkové okolnosti a sporné rozhodnutie . . . . . I - 7470

III — Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7472

IV — Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom . . . . . I - 7472

V — O odvolaní . . . . . I - 7473

A — O prvom odvolacom dôvode založenom na porušení práva na obranu a porušení povinnosti odôvodnenia pri rozdelení správneho konania . . . . . I - 7474

1. Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7474

2. Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7474

3. Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7475

B — O druhom dôvode založenom na zákaze odoprenia spravodlivosti . . . . . I - 7478

1. Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7478

2. Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7478

3. Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7479

C — O treťom odvolacom dôvode založenom na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie, pokiaľ ide o určenie závažnosti porušenia . . . . . I - 7480

1. O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s veľkosťou relevantného trhu I - 7481

* Jazyk konania: nemčina.

a) Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7481

b) Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7482

c) Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7483

2. O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s konkrétnym dopadom porušenia na trh . . . . . I - 7486

a) Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7486

b) Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7488

c) Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7488

i) O návrhu Komisie na zmenu odôvodnenia . . . . . I - 7488

ii) O argumentácii odvolateľov . . . . . I - 7491

D — O štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení usmernení a nesprávnom posúdení závažnosti porušenia . . . . . I - 7493

1. O prvej časti štvrtého odvolacieho dôvodu založenej na nezohľadnení nesprávnej povahy určenia konkrétneho dopadu porušenia na trh . . . . . I - 7493

a) Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7493

b) Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7494

c) Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7494

2. O druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu založenej na nezohľadnení skutočnosti, že odvolatelia porušovanie dobrovoľne ukončili, ako poľahčujúcej okolnosti . . . . . I - 7496

a) Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7496

b) Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7496

c) Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7497

E — O piatom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality pri stanovení výšky pokuty . . . . . I - 7498

1. Napadnutý rozsudok . . . . . I - 7498

2. Argumentácia účastníkov konania . . . . . I - 7498

3. Posúdenie Súdnym dvorom . . . . . I - 7499

VI — O trovách . . . . . I - 7499

Vo veci C-534/07 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 26. novembra 2007,

William Prym GmbH & Co. KG,

Prym Consumer GmbH & Co. KG,

so sídlom v Stolbergu (Nemecko), v zastúpení: H.-J. Niemeyer, C. Herrmann a M. Röhrig, Rechtsanwälte,

odvolatelia,

ďalší účastník konania:

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Castillo de la Torre a K. Mojzesowicz, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann (spravodajca), sudcovia M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet a J.-J. Kasel,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. marca 2009,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. apríla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním sa William Prym GmbH & Co. KG a Prym Consumer GmbH & Co. KG domáhajú zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 12. septembra 2007, Prym a Prym Consumer/Komisia (T-30/05, ďalej len „napadnutý rozsudok“) — v rozsahu, v akom sa na nich vzťahuje — ktorým tento súd čiastočne zrušil rozhodnutie Komisie K(2004) 4221 v konečnom znení z 26. októbra 2004 o konaní podľa článku 81 Zmluvy ES (vec COMP/F-1/38.338 — PO/Ihly) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

I — Právny rámec

2 Článok 23 ods. 2 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), stanovuje:

„2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nedbalosti:

a) porušujú článok 81 alebo článok 82 Zmluvy…

…

Pokuta uložená každému podniku alebo združeniu podnikov nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

…

3. Pri stanovení čiastky pokuty sa zohľadní závažnosť a doba trvania porušovania.“

3 Článok 31 nariadenia č. 1/2003 stanovuje:

„Súdny dvor má neobmedzenú súdnu právomoc na preskúmanie rozhodnutí, v ktorých Komisia stanovila pokutu alebo pravidelné penále. Môže zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu alebo pravidelné penále.“

4 Bod 1 A usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“) znie takto:

„Pri posudzovaní závažnosti porušenia pravidiel sa musí brať do úvahy ich povaha, skutočný dosah na trh, tam, kde je ho možné merať a veľkosť relevantného zemepisného trhu.

Preto sa porušovania pravidiel budú zadeľovať do jednej z troch kategórií: mierne priestupky, závažné priestupky a veľmi závažné priestupky.

— mierne priestupky:

Tieto môžu byť obchodné obmedzenia, obyčajne vertikálnej povahy, no s obmedzeným dopadom na trh a ovplyvňujúce len podstatnú, no relatívne obmedzenú časť trhu spoločenstva.

Pravdepodobné pokuty: od 1 000 do 1 milióna [eur].

— závažné priestupky:

Tieto budú poväčšine horizontálne a vertikálne obmedzenia toho istého typu ako vyššie uvedené obmedzenia, no uplatňované prísnejšie, so širším dosahom na trh a s účinkami v extenzívnych oblastiach spoločného trhu. …

Pravdepodobné pokuty: od 1 milióna do 20 miliónov [eur].

— veľmi závažné priestupky:

Tieto budú vo všeobecnosti horizontálne obmedzenia, ako sú cenové kartely a kvóty podielu na trhu, alebo iné praktiky, ktoré ohrozujú náležité fungovanie jednotného trhu, ako napríklad delenie národných trhov a nesporné zneužívanie dominantného postavenia zo strany podnikov, ktoré držia faktický monopol…

Pravdepodobné pokuty: nad 20 miliónov [eur].

…

Taktiež bude nevyhnutné brať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu vinníkov, ktorou môžu spôsobiť značnú škodu iným prevádzkovateľom, najmä spotrebiteľom, tiež je nevyhnutné stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok.

…“

II — Skutkové okolnosti a sporné rozhodnutie

5 Okolnosti predchádzajúce sporu, tak ako vyplývajú z napadnutého rozsudku, možno zhrnúť takto:

6 Odvolatelia sú nemecké podniky, ktoré sa prezentujú ako popredné európske značky kovovej a plastovej galantérie, ako aj tovaru určeného na šitie.

7 V dňoch 7. a 8. novembra 2001 Komisia uskutočnila v zmysle článku 14 ods. 3 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] zmluvy (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3) šetrenia na miestach podnikania viacerých výrobcov a distribútorov galantérie v Spoločenstve, medzi ktorými boli odvolatelia a dva britské podniky, ako aj ich dcérske spoločnosti, teda jednak Coats Holdings Ltd a J & P Coats Ltd (ďalej len spoločne „Coats“) a jednak Entaco Group Ltd a Entaco Ltd (ďalej len spoločne „Entaco“).

8 Komisia zaslala 15. marca 2004 odvolateľom, Entaco a Coats oznámenie o výhradách.

9 Dňa 26. októbra 2004 Komisia prijala sporné rozhodnutie.

10 V článku 1 uvedeného rozhodnutia Komisia konštatovala, že odvolatelia, Coats a Entaco sa zúčastnili na zosúladených postupoch a že medzi 10. septembrom 1994 a 31. decembrom 1999 uzavreli súbor po formálnej stránke dvojstranných, no v skutočnosti trojstranných písomných dohôd, podľa ktorých tieto podniky pristúpili alebo prispeli k rozdeleniu trhov s výrobkami segmentáciou európskeho trhu s kovovou a plastovou galantériou, ako aj k rozdeleniu geografických trhov segmentáciou európskeho trhu s ihlami.

11 V článku 2 sporného rozhodnutia Komisia odvolateľom uložila pokutu vo výške 30 miliónov eur.

12 V spornom rozhodnutí Komisia poukázala na to, že pokutu uložila podľa závažnosti a trvania porušenia. Z hľadiska závažnosti porušenia Komisia zohľadnila povahu porušenia, skutočný dopad na trh, ako aj veľkosť relevantného geografického trhu. Na základe týchto okolností dospela k záveru, že podniky, ktoré sa zúčastnili na dotknutom karteli, sa dopustili „veľmi závažného" priestupku, a preto odvolateľom uložila pokutu vo výške východiskovej sumy 20 miliónov eur.

13 Pokiaľ ide o trvanie porušenia, Komisia konštatovala, že pokrývalo obdobie piatich rokov a troch mesiacov. Z tohto dôvodu zvýšila východiskovú sumu pokuty o 50 %, a jej základná suma tak bola pre odvolateľov stanovená na úrovni 30 miliónov eur.

14 Okrem toho Komisia odmietla v súvislosti s odvolateľmi prihliadať na poľahčujúce okolnosti, pričom najmä zdôraznila, že očakávané ukončenie nezákonnej dohody nevyplývalo z jej zásahu a že toto predpokladané ukončenie už vzala do úvahy pri určovaní trvania porušenia.

III — Napadnutý rozsudok

15 Odvolatelia podali 28. januára 2005 žalobu na Súd prvého stupňa, ktorou sa domáhali v prvom rade zrušenia sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom a ich týkalo, a subsidiárne zrušenia alebo zníženia pokuty, ktorá im bola uložená.

16 Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku žalobe čiastočne vyhovel, a to v rozsahu, v akom sa týkala zníženia pokuty, pričom konštatoval, že odvolateľom bolo neprávom odmietnuté uplatnenie oznámenia Komisie o neuložení pokút alebo znížení ich výšky vo veciach týkajúcich sa kartelov (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4). V rámci svoje neobmedzenej súdnej právomoci v zmysle článku 229 ES Súd prvého stupňa znížil výšku pokuty uloženej odvolateľom na 27 miliónov eur. V zostávajúcej časti žalobu zamietol.

IV — Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

17 Odvolatelia navrhujú, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom sa na nich ich vzťahuje,

— zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ich týka,

— subsidiárne zrušil alebo znížil pokutu, ktorá im bola uložená v článku 2 tohto rozhodnutia,

— subsidiárne v druhom rade vrátil vec Súdu prvého stupňa na nové rozhodnutie o ich žalobe a

— zaviazal Komisiu na náhradu trov celého konania.

18 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— odmietol odvolanie a

— zaviazal odvolateľov na náhradu trov odvolacieho konania.

V — O odvolaní

19 Na podporu svojho odvolania sa odvolatelia opierajú o päť odvolacích dôvodov, ktoré budú preskúmané za sebou.

A — *O prvom odvolacom dôvode založenom na porušení práva na obranu a porušení povinnosti odôvodnenia pri rozdelení správneho konania*

1. Napadnutý rozsudok

20 V odpovedi na argumentáciu odvolateľov, podľa ktorej rozdelenie spočiatku jedného konania, ktoré sa začalo vo veci „Galantéria“, na dve samostatné konania, teda na vec „Galantéria: Ihly“ (ďalej len „vec ‚ihly‘“) a na vec „Galantéria: zipsy a iné výrobky na zatváranie“ (ďalej len „vec ‚zipsy a iné výrobky na zatváranie‘“), predstavovalo porušenie práva na obranu, Súd prvého stupňa v bode 61 napadnutého rozsudku uviedol:

„… je nutné konštatovať, že oznámenie o výhradách zaslané žalobcom 15. marca 2004 je označené jednoznačným názvom ‚Oznámenie o výhradách v konaní PO/galantéria: ihly‘. žalobcovia teda najneskôr v tomto čase vedeli, že Komisia začala samostatné konanie týkajúce sa trhu s ihlami. Mohli sa preto proti rozdeleniu konania brániť v rámci svojej odpovede na oznámenie o výhradách.“

2. Argumentácia účastníkov konania

21 Odvolatelia tvrdia, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 61 napadnutého rozsudku uviedol, že odvolatelia najmenej od chvíle doručenia uvedeného oznámenia o výhradách vedeli, že Komisia začala dve samostatné konania, a že preto mohli proti takémuto rozdeleniu namietať. Podľa odvolateľov oznámenie o výhradách poukazovalo iba na to, že Komisia zastávala názor, že ich konanie v sektore ihiel predstavuje vo vzťahu k ich konaniu v sektore zipsov a iných výrobkov na zatváranie samostatné porušenie. Len dostatočne podrobný opis

skutočností, na základe ktorých Komisia pristúpila k rozdeleniu konania, by odvolateľom umožnilo posúdiť zákonnosť tohto opatrenia, a teda účinne brániť svoje záujmy.

22 Odvolatelia dodávajú, že tým, že Komisia neupresnila dôvody rozdelenia konania, porušila svoju povinnosť odôvodnenia.

23 Komisia tvrdí, že odvolatelia sa pred Súdom prvého stupňa obmedzili na tvrdenie, že nemali možnosť predložiť Komisii pripomienku, v tom zmysle, že pokuty, ktoré im mohli byť uložené v oboch veciach, nemohli z dôvodu spojitosti medzi nimi prekročiť maximálnu výšku 10 % celkového obratu odvolateľov v Európskej únii, tak ako to vyplýva z článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

24 Podľa Komisie, ktorá spochybňuje existenciu nedostatku odôvodnenia v tejto súvislosti, sa preto prvý odvolací dôvod musí považovať za nový, a preto je potrebné ho zamietnuť ako neprípustný a subsidiárne nedôvodný v rozsahu, v akom je založený na porušení povinnosti odôvodnenia.

3. Posúdenie Súdnym dvorom

25 Bez toho, aby bolo potrebné skúmať prípustnosť prvého odvolacieho dôvodu, je potrebné konštatovať, že nemôže byť úspešný.

26 Dodržiavanie práva na obranu v rámci správneho konania v oblasti politiky hospodárskej súťaže nepochybne predstavuje všeobecnú zásadu práva Spoločenstva, ktorej dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudky

z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, body 167 až 171; zo 14. júla 2005, ThyssenKrupp/Komisia, C-65/02 P a C-73/02 P, Zb. s. I-6773, bod 92, ako aj z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04 P, Zb. s. I-8725, bod 35).

27 Pokiaľ však ide o konanie podľa článku 81 ES, je potrebné v rámci správneho konania rozlišovať dve fázy, a to fázu šetrenia, ktorá predchádza oznámenie o výhradách, a fázu predstavujúcu zvyšok správneho konania. Každá z týchto po sebe nasledujúcich fáz má svoju vlastnú vnútornú logiku, pričom prvá musí Komisii umožniť prijať stanovisko k smerovaniu konania a druhá jej musí umožniť definitívne rozhodnúť o vytýkanom porušení (pozri rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný, body 181 až 183, ako aj Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný, bod 38).

28 Posúdenia uvedené v oznámení o výhradách, upravenom v nariadeniach Spoločenstva, majú za cieľ identifikovať cieľ správneho konania vo vzťahu k podnikom, voči ktorým bolo toto konanie začaté (pozri najmä rozsudok zo 17. novembra 1987, British American Tobacco a Reynolds Industries/Komisia, 142/84 a 156/84, Zb. s. 4487, bod 70). Na tieto účely musí oznámenie o výhradách jasným spôsobom uviesť všetky podstatné okolnosti, z ktorých Komisia v tomto štádiu konania vychádza. Podľa ustálenej judikatúry môže byť toto uvedenie podstatných okolností súhrnné, pretože uvedené oznámenie predstavuje prípravný dokument, v ktorom má posúdenie skutkových a právnych súvislostí výhradne predbežný charakter (pozri najmä rozsudky zo 7. júna 1983, Musique Diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 14, ako aj zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P, C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 67).

29 V prejednávanej veci Súd prvého stupňa v bode 61 napadnutého rozsudku konštatoval, že oznámenie o výhradách zaslané odvolateľom bolo označené ako „Oznámenie o výhradách v konaní PO/galantéria: ihly“. Samotní odvolatelia vo svojom odvolaní

pripustili, že z tohto oznámenia vyplývalo, že podľa Komisie ich konanie v sektore ihiel predstavovalo samostatné porušenie vo vzťahu ku konaniu v sektore zipsov a iných výrobkov na zatváranie.

30 Odvolatelia teda nespochybňujú, že v prejednávanej veci bolo oznámenie o výhradách formulované dostatočne jasne na to, aby sa mohli účinne oboznámiť s konaním, ktoré im Komisia vytýkala, a so smerom, ktorým táto inštitúcia mala v úmysle viesť konanie.

31 Jediné tvrdenie odvolateľov na podporu ich stanoviska, podľa ktorého sa v tejto etape nemohli účinne brániť, spočíva v nedostatku odôvodnenia, ktorým bolo podľa nich poznačené oznámenie o výhradách v súvislosti s rozdelením konania, ku ktorému Komisia smerovala.

32 Túto argumentáciu nemožno prijať.

33 Vyplývalo by z nej, že Komisia by musela nielen uviesť podstatné skutkové a právne okolnosti, ktoré v tejto etape správneho konania považuje za okolnosti vytvárajúce porušenie práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, ale aj aspoň súhrnne vyjadriť dôvody, pre ktoré nemá v úmysle v rámci toho istého konania vychádzať z istých skutočností, v súvislosti s ktorými pôvodne viedla šetrenie alebo to mala v úmysle. Povinnosť odôvodnenia, ktorá Komisii prináleží v štádiu zaslania oznámenia o výhradách, by sa tak rozšírila o prvky, ktoré svojou podstatou nie sú dôležité pre priebeh konania, ktoré má v úmysle viesť. Takáto povinnosť by išla nad rámec požiadaviek definovaných judikatúrou pripomenutou v článku 28 tohto rozsudku.

34 Z toho vyplýva, že prvý odvolací dôvod sa v každom prípade musí zamietnuť ako nedôvodný.

B — *O druhom dôvode založenom na zákaze odoprenia spravodlivosti*

1. Napadnutý rozsudok

35 V bode 64 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa pripomenul, že Komisia má z objektívnych dôvodov právo konania tak rozdeliť, ako aj spojiť. Na tvrdenia odvolateľov, podľa ktorých takéto dôvody v prejednávanej veci neexistovali, Súd prvého stupňa v bode 65 toho istého rozsudku uviedol, že daná situácia nie je úplne porovnateľná so situáciou, v ktorej takéto rozdelenie pripustil a v ktorej existovali samostatné porušenia. Pokiaľ však ide o tvrdenia odvolateľov, podľa ktorých konanie, ktoré im bolo vytýkané v skutočnosti predstavuje len jediné porušenie, Súd prvého stupňa v bode 66 uvedeného rozsudku dospel k záveru, že tieto tvrdenia možno overiť len po prijatí rozhodnutia vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“.

2. Argumentácia účastníkov konania

36 Odvolatelia Súdu prvého stupňa vytýkajú, že sa dopustil neprávneho právneho posúdenia tým, že odmietol overiť zákonnosť rozdelenia konania, hoci jednak uznal, že Komisia môže k takémuto rozdeleniu pristúpiť len v prípade, že ide o samostatné porušenia, a jednak mal k dispozícii indície vo forme oznámenia o výhradách zo 16. septembra 2004 vo veci „ihly“ a oznámenia o výhradách z 8. marca 2006 vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“, z ktorých možno vyvodiť, že Komisia pristúpila k svojvoľnému rozdeleniu jediného porušenia. Súd prvého stupňa v bode 66 napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že vzhľadom na neexistenciu rozhod-

nutia Komisie vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“ v čase, keď o veci „ihly“ Súd prvého stupňa rozhodoval, boli predpoklady týkajúce sa veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“ špekulatívnej povahy.

37 Komisia navrhuje tento odvolací dôvod zamietnuť. Podľa nej Súd prvého stupňa správne rozhodol, že tvrdenia odvolateľov nemožno preskúmať pred prijatím rozhodnutia vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“.

3. Posúdenie Súdnym dvorom

38 V bodoch 64 až 66 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uviedol, že podľa jeho vlastnej judikatúry môže byť konanie o porušeniach pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže predmetom rozdelenia a viesť k prijatiu viacerých rozhodnutí, ktorými sa ukladajú samostatné pokuty, za predpokladu, že ide o samostatné porušenia.

39 Odvolatelia túto analýzu nespochybňujú, ale vytýkajú Súdu prvého stupňa, že neoveril, či v prejednávanej veci konanie vytýkané v spornom rozhodnutí vo veci „ihly“ na jednej strane a konanie identifikované v oznámení o výhradách z 8. marca 2006 vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“ na strane druhej boli alebo neboli samostatnými porušeniami.

40 Ako bolo pripomenuté v bode 28 tohto rozsudku, oznámenie o výhradách predstavuje len prípravný dokument, v ktorom má posúdenie skutkových a právnych súvislostí výhradne predbežný charakter. Následné rozhodnutie nemusí byť nevyhnutne kópiou tohto oznámenia, keďže Komisia musí zohľadniť okolnosti vyplývajúce zo správneho konania, buď aby upustila od výhrad, ktoré sú nedôvodné, alebo aby upravila či doplnila po skutkovej a právnej stránke svoju argumentáciu na podporu uplatnených výhrad (pozri najmä rozsudky Musique Diffusion française a i./Komisia, už citovaný, bod 14, ako aj Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný, bod 67).

41 Za týchto okolností sa Súd prvého stupňa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 66 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že pokiaľ vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“ nebolo prijaté rozhodnutie, sú všetky predpoklady týkajúce sa existencie alebo neexistencie samostatných porušení špekulatívne.

42 Odvolatelia nemôžu tvrdiť, že im bola odoprená spravodlivosť, keďže tak ako vyplýva z odôvodnenia Súdu prvého stupňa, po prijatí rozhodnutia vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“ mohli predniesť svoju argumentáciu týkajúcu sa existencie jediného porušenia, a to v rámci preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia. Ako odvolatelia uviedli pri pojednávaní, podali na základe článku 230 ES na Súd prvého stupňa žalobu, ktorou sa domáhali zrušenia rozhodnutia Komisie vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“.

43 Druhý odvolací dôvod preto treba zamietnuť ako nedôvodný.

C — O treťom odvolacom dôvode založenom na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie, pokiaľ ide o určenie závažnosti porušenia

44 Tento odvolací dôvod sa delí na dve časti založené na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s veľkosťou relevantného trhu, pokiaľ ide o prvú časť odvolacieho dôvodu, a v súvislosti s konkrétnym dopadom porušenia na trh, pokiaľ ide o druhú časť odvolacieho dôvodu.

1. O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s veľkosťou relevantného trhu

a) Napadnutý rozsudok

45 Súd prvého stupňa v bode 87 napadnutého rozhodnutia uviedol, že s ohľadom na protisúťažný cieľ dohôd Komisia nemá v prejednávanej veci povinnosť vymedziť trh na účely uplatnenia článku 81 ods. 1 ES. V bode 88 tohto rozsudku však upresnil, že vzhľadom na to, že vo výroku sporného rozhodnutia sa ukladá pokuta podľa nariadenia č. 1/2003, boli skutkové konštatovania týkajúce sa relevantného trhu namieste, aj keď z ich nedostatočnosti nemohlo vyplývať celkové zrušenie uvedeného rozhodnutia.

46 V tejto súvislosti Súd prvého stupňa v bode 89 napadnutého rozsudku konštatoval:

„… podľa usmernení sa pri posúdení závažnosti porušenia ‚musí prihliadnuť' nielen na charakter porušenia, ale aj na ‚jeho skutočný dopad na trh tam, kde je ho možné merať' (bod 1 A prvý odsek). Na účely posúdenia konkrétneho dopadu porušenia na trh pritom treba nevyhnutne tento trh vymedziť. V usmerneniach sa stanovuje, že na účely určenia závažnosti porušenia je ‚nevyhnutné brať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu vinníkov, ktorou môžu spôsobiť značnú škodu iným prevádzkovateľom' (bod 1 A štvrtý odsek), čo znamená, že je nevyhnutné určiť rozsah trhov a trhových podielov dotknutých podnikov."

47 Po tom, ako Súd prvého stupňa dospel v bode 95 napadnutého rozsudku k záveru, že pokiaľ ide o vymedzenie relevantného trhu výrobkov, neexistuje nijaký nedostatok odôvodnenia, pristúpil k preskúmaniu konštatovaní Komisie týkajúcich sa veľkosti trhu, uvedených v spornom rozhodnutí.

48 V bode 98 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa konštatoval, že posúdenie Komisie týkajúce sa veľkosti troch trhov výrobkov, ktoré identifikovala, malo medzery a neumožňovalo overiť veľkosť všetkých relevantných trhov. V bode 99 uvedeného rozsudku z toho tento súd vyvodil, že sporné rozhodnutie bolo „odôvodnené nedostatočne, čo by mohlo viesť k [jeho] čiastočnému zrušeniu… pokiaľ konštatovania Komisie týkajúce sa efektívnej ekonomickej kapacity dotknutých podnikov, ktorá by mohla spôsobiť značnú škodu, sa neopierajú o iné dôvody [sporného] rozhodnutia“.

49 V bodoch 100 a 101 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa poukázal na to, že odvolatelia nikdy nespochybnili konštatovania Komisie uvedené v spornom rozhodnutí, ktoré podporujú záver, že mali takúto kapacitu, spočívajúcu najmä v ich postavení lídrov na európskom trhu výroby ihiel, teda na trhu, na ktorom bola hospodárska súťaž veľmi obmedzená.

b) Argumentácia účastníkov konania

50 Podľa odvolateľov Súd prvého stupňa porušil článok 253 ES tým, že nezrušil sporné rozhodnutie, hoci konštatoval porušenie povinnosti odôvodnenia, pokiaľ ide o veľkosť relevantného trhu. Súd prvého stupňa tak nevzal do úvahy, že tento nedostatok mal dosah na určenie závažnosti porušenia, keďže toto určenie predpokladá kumulatívne zohľadnenie viacerých kritérií a Komisia samotná v uvedenom rozhodnutí uviedla, že zohľadnila veľkosť relevantného trhu a kapacitu vinníkov spôsobiť značnú škodu.

51 Súd prvého stupňa sa tiež dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že usúdil, že Komisia dostatočne opísala konkrétny dopad porušenia na trh poukázaním na vedúcu pozíciu odvolateľov. Súd prvého stupňa tak nezohľadnil rozdiel medzi určením efektívnej ekonomickej kapacity podniku spôsobiť značnú škodu a určením konkrétneho dopadu na trh.

52 Odvolatelia sa preto domnievajú, že medzi bodom 89 napadnutého rozsudku na jednej strane a bodmi 99 a 100 na strane druhej je rozpor.

53 Komisia odpovedá, že zo správneho výkladu napadnutého rozsudku vyplýva, že Súd prvého stupňa potvrdil povinnosť určiť veľkosť relevantného trhu, len pokiaľ ide o kapacitu podnikov spôsobiť značnú škodu. Ak je však možné túto kapacitu určiť inými prostriedkami, ako to bolo v prejednávanej veci, Komisia je od povinnosti určiť veľkosť trhu oslobodená. Okrem toho z judikatúry Súdu prvého stupňa vyplýva, že metóda výpočtu pokút, opísaná v usmerneniach, nestanovuje povinnosť zohľadniť veľkosť relevantného trhu na účely stanovenia východiskovej sumy pokuty.

c) Posúdenie Súdnym dvorom

54 Podľa ustálenej judikatúry musí byť závažnosť porušení práva Spoločenstva určená na základe veľkého množstva faktorov, akými sú najmä osobitné okolnosti prípadu, jeho kontext a odradzujúci účinok pokút, pričom neexistuje záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré musia byť povinne vzaté do úvahy (pozri najmä rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný, bod 465; z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 241, ako aj z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 129).

55 Na rozdiel od tvrdenia odvolateľov z toho vyplýva, že veľkosť relevantného trhu v zásade nie je povinným faktorom, ale len jednou z okolností relevantných na účely posúdenia závažnosti porušenia a stanovenia výšky pokuty (pozri v tomto zmysle rozsudok Dalmine/Komisia, už citovaný, bod 132).

56 V bode 89 napadnutého rozsudku však Súd prvého stupňa uviedol, že podľa bodu 1 A štvrtého odseku usmernení je na účely posúdenia závažnosti porušenia nevyhnutné brať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu podnikov spôsobiť značnú škodu iným hospodárskym subjektom. Doplnil, že toto zohľadnenie zahŕňa potrebu určiť veľkosť trhov.

57 Odvolatelia nespochybňujú analýzu Súdu prvého stupňa, ale tvrdia, že tento súd si následne odporuje, keď v bode 101 napadnutého rozsudku pripúšťa, že odkaz na ich vedúce postavenie na relevantnom trhu môže predstavovať dostatočný opis konkrétneho dopadu porušenia na tento trh.

58 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že odvolatelia si nesprávne vyložili bod 101 napadnutého rozsudku. Z tohto bodu totiž vyplýva, že odkaz na ich vedúce postavenie na trhu sa považuje za relevantné kritérium na posúdenie ich efektívnej ekonomickej kapacity spôsobiť značnú škodu iným hospodárskym subjektom a nie — ako to tvrdia odvolatelia — na posúdenie konkrétneho dopadu porušenia na trh.

59 Súd prvého stupňa si však skutočne protirečil tým, že na jednej strane v bode 89 napadnutého rozsudku uviedol, že posúdenie efektívnej ekonomickej kapacity podniku spôsobiť značnú škodu nevyhnutne vyžaduje určenie veľkosti trhu a na druhej strane v bodoch 99 až 101 tohto rozsudku usúdil, že nedostatok odôvodnenia, ktorý konštatoval v tejto súvislosti, môže byť napravený inými zisteniami, akým je v prejednávanej veci vedúce postavenie, ktoré odvolatelia na tomto trhu zastávali.

60 Tento rozpor však nemôže, tak ako to požadujú odvolatelia, viesť ku konštatovaniu, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil porušenie povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s veľkosťou relevantného trhu.

61 V rozpore s tým, čo v bode 89 napadnutého rozsudku konštatoval Súd prvého stupňa, totiž podľa bodu 1 A štvrtého odseku usmernení nevyplýva zo zohľadnenia efektívnej ekonomickej kapacity vinníkov spôsobiť značnú škodu iným hospodárskym subjektom nevyhnutnosť určiť veľkosť trhu.

62 Je potrebné pripustiť, že Súdny dvor rozhodol, že na určenie výšky pokuty sú relevantné trhové podiely podniku, ktoré stanovujú vplyv, ktorý tento podnik mohol na trh vykonávať (rozsudok zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisia, C-185/95 P, Zb. s. I-8417, bod 139).

63 Z dôvodov uvedených generálnym advokátom v bodoch 98 až 101 jeho návrhov však nemožno z judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode vyvodiť, že na účely posúdenia vplyvu podniku na trh alebo, v zmysle znenia usmernení, na posúdenie jeho efektívnej ekonomickej kapacity spôsobiť značnú škodu iným hospodárskym subjektom, je potrebné túto kapacitu zmerať tak, že sa Komisii uloží povinnosť pristúpiť k predbežnému vymedzeniu trhu, ako aj k posúdeniu jeho veľkosti, pričom sa zohľadní veľkosť obratu tohto podniku.

64 Navyše v prípade porušenia, o aké ide v prejednávanej veci, ktoré spočíva v rozdelení trhov, by taký formalistický výklad už citovaného rozsudku Baustahlgewebe/Komisia, aký obhajujú odvolatelia, mal za následok to, že Komisii by bola v súvislosti s metódou výpočtu pokút uložená povinnosť, ktorú od tejto inštitúcie nemožno na účely článku 81 ES požadovať, ak má dotknuté porušenie protisúťažný cieľ (pozri najmä rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný, bod 261, ako aj Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný, bod 125).

65 Súd prvého stupňa teda v bodoch 99 až 101 napadnutého rozsudku oprávnene pripustil, že efektívna ekonomická kapacita odvolateľov spôsobiť značnú škodu iným hospodár-

skym subjektom môže byť dokázaná zisteniami, akým je ich vedúce postavenie na relevantnom trhu.

66 Z toho vyplýva, že napriek rozporu v dôvodoch v rámci odôvodnenia Súdu prvého stupňa, na ktoré oprávnene poukázali odvolatelia, prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu musí byť zamietnutá ako irelevantná.

2. O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na tom, že Súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil konštatovanie o porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie v súvislosti s konkrétnym dopadom porušenia na trh

a) Napadnutý rozsudok

67 V bodoch 109 až 112 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa rozhodol takto:

„109 … zohľadnenie konkrétneho dopadu na trh sa vyžaduje, ‚len ak je ho možné merať'. V priebehu konania však Komisia nikdy netvrdila, že tento dopad nie je v prejednávanej veci merateľný a pri svojej obrane sa v tejto súvislosti obmedzila na pripomenutie, že rozdelenie trhov výrobkov a geografického trhu dohovorené v dohodách uzatvorených medzi žalobcami a Entaco sa uskutočnilo, a ‚teda nevyhnutne malo skutočné účinky na podmienky hospodárskej súťaže na trhoch Spoločenstva'.

110 Tento záver však nie je presvedčivý. …

111 V odôvodneniach č. 318 až 320 [sporného] rozhodnutia Komisia… vychádza výlučne zo vzťahu príčiny a následku medzi realizáciou kartelu a jeho konkrétnym dopadom na trh, čo však pre výpočet pokuty nie je dostatočné.

112 Z toho vyplýva, že Komisia dostatočne nesplnila povinnosť odôvodnenia, ktorá jej v tejto súvislosti prináleží. Právne dôsledky, ktoré je z toho potrebné vyvodiť, budú preskúmané nižšie v bode 190 a nasl.“

68 Pokiaľ ide o právne dôsledky, ktoré mohlo mať nedodržanie povinnosti odôvodnenia konštatované v bode 112 napadnutého rozsudku, Súd prvého stupňa v bodoch 188 a 189 toho istého rozsudku konštatoval, že v prejednávanej veci predstavovalo porušenie, ktoré malo za cieľ rozdelenie trhov výrobkov a geografického trhu, očividné porušenie práva hospodárskej súťaže a svojou povahou bolo osobitne závažné. Z toho vyplýva, že podľa neho s ohľadom na definíciu stanovenú v usmerneniach bola kvalifikácia porušenia ako „veľmi závažného“ priestupku odôvodnená.

69 V bode 190 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa doplnil:

„Pokiaľ ide o posúdenie konkrétneho dopadu porušenia na trh, bolo už konštatované, že v [spornom rozhodnutí] Komisia nesplnila povinnosť odôvodnenia, ktorá jej prináleží… Toto nedostatočné odôvodnenie za okolností prejednávanej veci nemôže viesť k zrušeniu pokuty alebo zníženiu výšky uloženej pokuty, vzhľadom na to, že kvalifikácia porušenia ako ‚veľmi závažného‘ bola dôvodná a Komisia zvolila na základe usmernení najnižšiu základnú sumu na toto porušenie (presnejšie pozri najvyššiu sumu v prípade ‚závažného‘ porušenia), konkrétne 20 miliónov eur. Komisia totiž správne uvádza, že voľba najnižšej sumy v prejednávanej veci stačí na to, aby sa vzalo do úvahy zníženie dopadu porušenia počas obdobia jeho trvania.“

b) Argumentácia účastníkov konania

70 Podľa odvolateľov Súd prvého stupňa porušil článok 253 ES tým, že odmietol zrušiť sporné rozhodnutie, hoci konštatoval porušenie povinnosti odôvodnenia, pokiaľ ide o konkrétny dopad porušenia na trh. Tým, že Súd prvého stupňa v bode 190 napadnutého rozsudku uviedol, že tento nedostatok odôvodnenia by v rámci okolností prejednávanej veci nemal viesť k zrušeniu uloženej pokuty alebo k jej zníženiu, vzhľadom na to, že kvalifikácia porušenia ako ‚veľmi závažného' priestupku bola odôvodnená, zamenil otázky týkajúce sa hmotno-právnej zákonnosti uvedeného rozhodnutia s otázkami o právnych dôsledkoch porušenia formálnej povinnosti odôvodnenia.

71 Komisia argumentáciu odvolateľov spochybňuje. Zastáva však názor, že Súd prvého stupňa sa dopustil dvoch nesprávnych právnych posúdení v bodoch 109 až 112 napadnutého rozsudku. Po prvé vyžadoval od Komisie, aby preukázala neexistenciu konkrétneho merateľného dopadu porušenia na trh, aj keď sám nekonštatoval, že tento dopad je merateľný. Po druhé Súd prvého stupňa odporoval ustálenej judikatúre, podľa ktorej uskutočnenie dohody s protisúťažným cieľom postačuje na vylúčenie možnosti, že dohoda nemá na trh žiaden dopad. Komisia teda Súdnemu dvoru navrhuje zmenu odôvodnenia rozsudku, proti ktorému smeruje odvolanie, zrušením konštatovaní v bodoch 109 až 112 týkajúcich sa dôkazu a merateľnosti dopadu porušenia na trh.

c) Posúdenie Súdnym dvorom

i) O návrhu Komisie na zmenu odôvodnenia

72 Podľa ustálenej judikatúry, ak odôvodnenie rozsudku Súdu prvého stupňa vykazuje znaky porušenia práva Spoločenstva, ale jeho výroková časť sa napriek tomu zdá byť

dôvodná z iných právnych dôvodov, musí byť odvolanie zamietnuté (pozri najmä rozsudky z 9. júna 1992, Lestelle/Komisia, C-30/91 P, Zb. s. I-3755, bod 28, ako aj z 9. septembra 2008, FIAMM a i./Rada a Komisia, C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 187).

73 Aj za predpokladu, že návrh na zmenu odôvodnenia by mohol byť prijatý za podmienok, za ktorých bol formulovaný Komisiou, v prejednávanej veci musí byť zamietnutý.

74 Pokiaľ ide po prvé o to, či Komisia je alebo nie je povinná na účely výpočtu pokuty dokázať, že existuje konkrétny dopad porušenia na trh, je potrebné pripomenúť, že aj keď tento dopad je okolnosťou, ktorá sa pri hodnotení závažnosti porušenia zohľadňuje, ide len o jedno z kritérií, medzi ktoré patria aj samotná povaha porušenia a veľkosť relevantného geografického trhu. Z bodu 1 A prvého odseku usmernení tiež vyplýva, že tento dopad sa má zohľadniť len v prípade, ak ho možno merať (rozsudok z 9. júla 2009, Archer Daniels Midland/Komisia, C-511/06 P, Zb. s. I-5843, bod 125).

75 Pokiaľ ide o horizontálne kartely v oblasti cien alebo rozdelenia trhu, z usmernení tiež vyplýva, že tieto kartely môžu byť kvalifikované ako veľmi závažné priestupky výlučne na základe ich samotnej povahy, a bez toho, aby bola Komisia povinná preukázať konkrétny dopad porušenia na trh. V takomto prípade predstavuje konkrétny dopad porušenia len jednu z okolností, ktorá v prípade, že je merateľná, umožňuje Komisii zvýšiť východiskovú sumu pokuty nad úroveň minimálnej sumy 20 miliónov eur.

76 V prejednávanej veci mal dotknutý kartel za cieľ rozdelenie trhu, a preto mohol byť kvalifikovaný ako veľmi závažný priestupok bez toho, aby Komisia bola povinná preukázať jeho konkrétny dopad na trh.

77 Súd prvého stupňa však v bode 111 napadnutého rozsudku konštatoval, že v časti sporného rozhodnutia týkajúcej sa výpočtu pokuty Komisia skúmaniu tohto kritéria venovala tri odseky pod názvom „Konkrétny dopad porušenia na trh“.

78 Za týchto okolností Súd prvého stupňa, ktorý v bode 109 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia v priebehu konania nikdy netvrdila, že konkrétny dopad porušenia nebol merateľný, mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, usúdiť jednak, že Komisia považovala dopad opísaný v spornom rozhodnutí za merateľný a jednak, že na účely výpočtu sumy pokuty mala v úmysle toto kritérium zohľadniť.

79 Pokiaľ ide po druhé o dôkazy, ktoré Komisia za takéhoto predpokladu musí predložiť na účely preukázania konkrétneho dopadu porušenia na trh, je potrebné zamietnuť tézu tejto inštitúcie, podľa ktorej postačuje, aby v tejto súvislosti odkázala na realizáciu kartelu.

80 Takýto odkaz bez ďalších dôkazov sa totiž redukuje na domnienku, podľa ktorej realizácia kartelu vytvorila účinok na trh.

81 Aj keď konkrétny dopad porušenia nie je v prípade dohody s protisúťažným cieľom nevyhnutným prvkom kvalifikácie porušenia ako veľmi závažného priestupku, dodatočné zohľadnenie tejto okolnosti umožňuje Komisii zvýšiť východiskovú sumu pokuty nad úroveň minimálnej sumy 20 miliónov eur stanovenej usmerneniami, a to bez toho, aby bola obmedzená inou maximálnou výškou, ako je 10 % celkového obratu dotknutého podniku v priebehu predchádzajúceho obchodného roku, ako to na účely výpočtu celkovej sumy pokuty vyplýva z článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

82 Vzhľadom na tieto dôsledky, v prípade, že Komisia považuje za vhodné zohľadniť na účely výpočtu pokuty fakultatívnu okolnosť, ktorou je konkrétny dopad porušenia na trh, nemôže sa obmedziť len na uvedenie domnienky, ale tak ako v bode 140 svojich návrhov uviedol generálny advokát, musí predložiť konkrétne, presvedčivé a dostatočné dôkazy umožňujúce posúdiť skutočný vplyv, ktorý porušenie mohlo mať na hospodársku súťaž na tomto trhu.

83 Súd prvého stupňa sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 110 a 111 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia sa bez ďalšieho vysvetlenia nemohla obmedziť na to, že z realizácie kartelu vyvodila existenciu jeho skutočných účinkov na trh, a ani na to, že svoje rozhodnutie založila na vzťahu príčiny a následku medzi realizáciou kartelu a jeho konkrétnym dopadom na trh.

84 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že návrh na zmenu odôvodnenia formulovaný Komisiou sa v každom prípade musí zamietnuť.

ii) O argumentácii odvolateľov

85 Argumentáciu odvolateľov, podľa ktorej sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že po konštatovaní porušenia povinnosti odôvodnenia v súvislosti s konkrétnym dopadom porušenia na trh odmietol zrušiť sporné rozhodnutie, nemožno prijať.

86 Pokiaľ ide o preskúmanie rozhodnutí Komisie v oblasti hospodárskej súťaže, vykonávané súdom Spoločenstva, je potrebné pripomenúť, že okrem jednoduchého preskúmania zákonnosti, ktoré umožňuje len odmietnutie žaloby o neplatnosť alebo zrušenie napadnutého aktu, vyplýva z neobmedzenej súdnej právomoci, ktorú Súdu prvého stupňa priznáva na základe článku 229 ES článok 31 nariadenia č. 1/2003, oprávnenie na zmenu napadnutého aktu, a to aj bez toho, aby ho zrušil, s prihliadnutím

na všetky skutkové okolnosti s cieľom zmeniť napríklad výšku pokuty (rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný, bod 692).

87 Na základe preskúmania zákonnosti Súd prvého stupňa v prvom rade v bode 112 napadnutého rozsudku konštatoval existenciu nedostatku odôvodnenia, pokiaľ ide o jedno z kritérií použitých Komisiou na určenie závažnosti porušenia článku 81 ES na účely výpočtu pokuty, teda kritérium konkrétneho dopadu porušenia na trh. S ohľadom na počet kritérií, ktoré, tak ako bolo pripomenuté v bode 54 tohto rozsudku, Komisia môže použiť na určenie závažnosti porušenia pravidiel hospodárskej súťaže s cieľom stanovenia pokuty, sa Súd prvého stupňa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že rozhodol, že jeho konštatovanie v súvislosti s jedným z týchto kritérií automaticky nevedie k zrušeniu sporného rozhodnutia a to ani čiastočnému.

88 Na základe neobmedzenej súdnej právomoci Súd prvého stupňa ďalej v bode 190 napadnutého rozsudku zohľadnil nedostatok, ktorý zistil, a skúmal, či má vplyv na výšku pokuty, a teda či je túto výšku potrebné zmeniť. V rámci tohto preskúmania Súd prvého stupňa rozhodol, že východiskovú sumu pokuty určenú v spornom rozhodnutí nie je vhodné meniť.

89 Súd prvého stupňa preto tak na základe preskúmania zákonnosti, ako aj na základe svojej neobmedzenej súdnej právomoci riadne preskúmal právne dôsledky, ktoré je potrebné vyvodiť z porušenia povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie, týkajúcej sa konkrétneho dopadu porušenia na trh.

90 Druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu sa preto musí zamietnuť.

91 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že tretí odvolací dôvod sa musí v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný.

D — *O štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení usmernení a nesprávnom posúdení závažnosti porušenia*

92 Aj tento odvolací dôvod pozostáva z dvoch častí, pričom prvá je založená na nezohľadnení nesprávnej povahy určenia konkrétneho dopadu porušenia na trh a druhá je založená na nezohľadnení skutočnosti, že odvolatelia porušovanie dobrovoľne ukončili, ako poľahčujúcej okolnosti.

1. O prvej časti štvrtého odvolacieho dôvodu založenej na nezohľadnení nesprávnej povahy určenia konkrétneho dopadu porušenia na trh

a) Napadnutý rozsudok

93 Táto časť odvolacieho dôvodu je namierená najmä proti bodom 188 až 190 napadnutého rozsudku, na ktoré sa odkazuje v bodoch 68 a 69 tohto rozsudku.

b) Argumentácia účastníkov konania

94 Odvolatelia tvrdia, že Súd prvého stupňa sa v bodoch 188 až 190 dopustil dvoch nesprávnych právnych posúdení. Po prvé usúdil, že nedostatok odôvodnenia týkajúci sa konkrétneho dopadu porušenia bol právne irelevantný, keďže toto porušenie vzhľadom na svoju abstraktnú formu mohlo byť kvalifikované ako „veľmi závažný“ priestupok. Toto nezohľadnenie konkrétnych okolností porušenia je v rozpore tak s usmerneniami, ako aj s judikatúrou Súdneho dvora a rozhodovacou praxou Komisie. Po druhé Súd prvého stupňa nesprávne usúdil, že východisková suma pokuty stanovená v usmerneniach pre „veľmi závažné“ priestupky predstavuje minimálnu sumu, od ktorej sa nemožno odchýliť. Tento prístup je v rozpore s rozhodovacou praxou Komisie a predstavuje porušenie zásady proporcionality.

95 Komisia čiastočne odkazuje na argumentáciu, ktorú rozvinula v rámci tretieho odvolacieho dôvodu v súvislosti s konkrétnym dopadom porušenia. Dodáva, že Súd prvého stupňa nepovažoval východiskovú sumu pokuty stanovenú v usmerneniach za neprekročiteľný prah, ale v bodoch 206 a 223 napadnutého rozsudku skúmal jej primeranosť. Pokiaľ ide o tvrdenia odvolateľov o rozhodovacej praxi Komisie, príklady, ktoré citujú, sú buď irelevantné alebo nové či nepresné.

c) Posúdenie Súdnym dvorom

96 Pokiaľ ide o prvé nesprávne právne posúdenie, ktoré uvádzajú odvolatelia a ktoré je založené na údajne abstraktnej kvalifikácii porušenia Súdom prvého stupňa bez ohľadu na nesprávnu povahu určenia jeho konkrétneho dopadu na trh, je potrebné pripomenúť, že na účely určenia výšky pokuty je nutné zohľadniť trvanie porušení a všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie závažnosti porušení, akými sú konanie každého podniku, úloha, ktorú každý z nich hrá pri vytvorení zosúladených postupov, prospech, ktorý z týchto postupov podniky mohli získať, ich veľkosť a hodnota dotknutého tovaru, ako aj nebezpečenstvo, ktoré porušenia tohto typu predstavujú pre ciele Európskeho spoločenstva (pozri rozsudky Musique Diffusion

française a i./Komisia, už citovaný, bod 129, ako aj Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný, bod 242). Z toho vyplýva, že účinok protisúťažného postupu nie je sám osebe určujúcim kritériom pri posudzovaní primeranej výšky pokuty. Skutočnosti týkajúce sa úmyslu môžu byť dôležitejšie ako tie, ktoré sa týkajú uvedených účinkov, najmä ak ide o porušenia, ktoré sú skutočne závažné, napríklad rozdeľovanie trhov, čo je okolnosť, ktorá bola v prejednávanej veci prítomná (pozri rozsudok z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, Zb. s. I-10821, bod 118).

97 Pokiaľ ide o druhé nesprávne právne posúdenie, v zmysle ktorého Súd prvého stupňa nesprávne usúdil, že východisková suma pokuty stanovená v usmerneniach za porušenie, ktoré je „veľmi závažným“ priestupkom, predstavuje minimálny prah, od ktorého sa nie je možné odchýliť, je potrebné uviesť, že v bode 190 napadnutého rozsudku sa Súd prvého stupňa obmedzil na preskúmanie, či nedostatok, ktorý konštatoval v súvislosti s posúdením konkrétneho dopadu porušenia, mal vplyv na výpočet výšky pokuty. V rámci tohto preskúmania predovšetkým konštatoval, že Komisia nepristúpila k žiadnemu zvýšeniu východiskovej sumy z dôvodu dopadu na trh. Ďalej, v rámci výkonu svojej neobmedzenej súdnej právomoci Súd prvého stupňa usúdil, že východisková suma stanovená v spornom rozhodnutí môže byť odôvodnená kvalifikáciou porušenia ako „veľmi závažného“ priestupku. Skutočnosť, že Súd prvého stupňa nepovažoval za vhodné za okolností prejednávanej veci zmeniť východiskovú sumu určenú Komisiou, neznamená, že považoval sumu 20 miliónov za minimálny prah, pod ktorý nie je možné klesnúť.

98 Pokiaľ ide o tvrdenie odvolateľov založené na rozhodovacej praxi Komisie, postačí pripomenúť, že táto prax nie je právnym rámcom pre určovanie výšky pokút v oblasti hospodárskej súťaže, keďže Komisia má v tejto oblasti širokú mieru voľnej úvahy, v rámci ktorej nie je viazaná posúdeniami, ku ktorým dospela skôr (pozri najmä rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný, body 209 až 213, ako aj Archer Daniels Midland/Komisia, už citovaný, bod 82).

99 Z toho vyplýva, že prvá časť štvrtého odvolacieho dôvodu musí byť zamietnutá.

2. O druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu založenej na nezohľadnení skutočnosti, že odvolatelia porušovanie dobrovoľne ukončili, ako poľahčujúcej okolnosti

a) Napadnutý rozsudok

100 V bode 211 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa s odvolaním sa na ustálenú judikatúru rozhodol, že v rámci výpočtu pokuty udelenej za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže možno poľahčujúcu okolnosť zohľadniť len vtedy, ak zásahy Komisie priviedli dotknuté podniky k ukončeniu ich protisúťažného konania.

101 Po tom, ako Súd prvého stupňa v bode 212 napadnutého rozsudku konštatoval, že zo sporného rozhodnutia vyplýva, že očakávané ukončenie nezákonnej dohody nevyplynulo zo zásahu Komisie, ani z rozhodnutia odvolateľov porušovanie ukončiť, ale z hospodársko-strategického rozhodnutia, v bode 213 uvedeného rozsudku rozhodol, že očakávané ukončenie dohody už bolo zohľadnené pri posúdení trvania porušenia, a preto nemôže predstavovať poľahčujúcu okolnosť.

b) Argumentácia účastníkov konania

102 Podľa odvolateľov sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia v bodoch 211 a 213 napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom jeho analýza nezohľadňuje dobrovoľnú povahu ukončenia porušenia. Upustenie od nezákonného konania z vlastnej iniciatívy by malo predstavovať poľahčujúcu okolnosť, ktorá nebola zohľadnená pri posúdení trvania porušenia.

103 Komisia tvrdí, že analýza Súdu prvého stupňa je v súlade s ustálenou judikatúrou o tejto otázke, ktorú nie je vhodné spochybňovať.

c) Posúdenie Súdnym dvorom

104 Bod 3 tretia zarážka usmernení uvádza medzi poľahčujúcimi okolnosťami, z ktorých by mohlo vyplývať zníženie základnej sumy pokuty, ukončenie porušovania, akonáhle zasiahne Komisia najmä v prípadoch kontrol.

105 V bode 158 už citovaného rozsudku Dalmine/Komisia Súdny dvor potvrdil posúdenie Súdu prvého stupňa, podľa ktorého poľahčujúca okolnosť nemôže byť na základe bodu 3 tretej zarážky uznaná v prípade, že porušenie skončilo pred prvým zásahom Komisie alebo že dotknuté podniky prijali jasné rozhodnutie, že prestanú porušovať predpisy pred dátumom prvého zásahu.

106 Súd prvého stupňa sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že potvrdil odmietnutie Komisie v spornom rozhodnutí uznať odvolateľom poľahčujúce okolnosti z dôvodu ich rozhodnutia ukončiť dohody, ktoré predstavovali porušenie, keďže toto rozhodnutie bolo prijaté pred akýmkoľvek zásahom Komisie a nezávisle na ňom, čo uvádzajú aj samotní odvolatelia.

107 Za týchto okolností sa druhá časť štvrtého odvolacieho dôvodu, a teda štvrtý odvolací dôvod ako celok musí zamietnuť.

E — *O piatom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality pri stanovení výšky pokuty*

1. Napadnutý rozsudok

108 V bodoch 228 až 232 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa preskúmal proporcionalitu pokuty uloženej sporným rozhodnutím s ohľadom na rozsah dotknutých trhov, veľkosť a hospodársku silu odvolateľov, ich finančnú situáciu a pravdepodobnosť, že im bude uložená pokuta vo veci „zipsy a iné výrobky na zatváranie“. V bode 233 tohto rozsudku dospel k záveru, že tvrdenie odvolateľov o porušení zásady proporcionality sa musí zamietnuť ako celok.

2. Argumentácia účastníkov konania

109 Odvolatelia tvrdia, že Súd prvého stupňa pri určovaní závažnosti porušenia v rámci stanovovania výšky pokuty nedodržal zásadu proporcionality z dvoch pohľadov. Po prvé uplatnil usmernenia formalistickým spôsobom bez toho, aby vzal do úvahy konkrétne okolnosti porušenia. Po druhé primeranú povahu pokuty overil len s ohľadom na izolované kritériá bez toho, aby okolnosti prejednávanej veci zohľadnil globálnym spôsobom.

110 Komisia tvrdí, že tento odvolací dôvod je neprípustný, pretože sa ním Súdny dvor vyzýva k opätovnému preskúmaniu úrovne pokuty. Subsidiárne zdôrazňuje, že Súd prvého stupňa podrobne preskúmal primeranosť pokuty a že tvrdenia odvolateľov nie sú dôvodné.

3. Posúdenie Súdnym dvorom

111 Pokiaľ ide o prvé tvrdenie odvolateľov, je potrebné konštatovať, že v podstate opakuje skutočnosti uvedené v rámci druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu, a preto musí byť z rovnakých dôvodov zamietnuté.

112 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie, je potrebné sa domnievať, že v podstate Súdny dvor vyzýva, aby uskutočnil opätovné preskúmanie výšky pokuty stanovenej Súdom prvého stupňa. Podľa ustálenej judikatúry však Súdnemu dvoru neprináleží pri rozhodovaní v rámci odvolania nahrádzať z dôvodov spravodlivosti svojím posúdením posúdenie Súdu prvého stupňa, ktorý rozhoduje o výške pokút uložených podnikom za porušenie práva Spoločenstva v rámci neobmedzenej súdnej právomoci (pozri najmä rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný, bod 614, ako aj Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný, bod 245).

113 Piaty odvolací dôvod preto musí byť zamietnutý ako neprípustný.

114 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že odvolanie musí byť zamietnuté v celom rozsahu.

VI — O trovách

115 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe článku 118 tohto istého rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle

navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľov na náhradu trov konania a odvolatelia nemali úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Odvolanie sa zamieta.**

2. **William Prym GmbH & Co. KG a Prym Consumer GmbH & Co. KG sú povinní nahradiť trovy konania.**

Podpisy